

Др. Мейгіл Фавлер
Постдокторське стажування, Університет Торонто
Професор історії Росії та Східної Європи, Стетсонський університет (з серпня 2013)
mfowler1974@gmail.com

Програма курсу

Модернізм і погроми: Мистецтво та культура Центрально-Східної Європи у XIX-XXI сторіччях (Львів, 22 липня – 1 серпня 2013)

У цьому короткому курсі розглядатимуться культурні взаємини між євреями та не-євреями (українцями, поляками, росіянами) на прикордоннях двох імперій – Габсбургів і Романових . Така взаємодія могла бути свідомою чи несвідомою, вона могла ґрунтуватися на складних процесах зіткнення, засвоєння, при звичаювання, обміну та знищення.

Курс має три цілі. **По-перше**, Ви усвідомите, наскільки складно писати про творення й рецепцію культури, враховуючи політичні, суспільні й економічні структури, в яких перебувало мистецтво. **По-друге**, Ви здобудете знання про продукти культури єврейських і українських (а також, польських і російських) спільнот багатоетнічного регіону Центрально-Східної Європи. Ви ознайомитеся із роботою важливих дослідників, які вивчають цю тему, а також отримаєте базові знаннями про культуру та мистецтво цього регіону. **По-третє**, це допоможе Вам усвідомити, чому національні категорії неефективні для культурного аналізу. Цей регіон породив великі твори мистецтва, які описано в книгах про «українське», «єврейське» чи «російське» мистецтво. Водночас саме у цьому регіоні відбувалися погроми, масове та локальне насильство супроти євреїв (так, і поляків, українців, росіян). Ми спробуємо поглянути водночас на модернізм і погроми та означити, як чисельні національності формували культуру у цьому регіоні.

На початку кожної зустрічі я виголошуватиму коротку лекцію, що включатиме музику, відео та візуальний матеріал. Лекція охоплюватиме теми, перелічені під рубрикою «Лекція» у програмі курсу, що дасть Вам основу для обговорення аналізу, який подано у літературі для опрацювання. Тоді ми перейдемо до обговорення самих текстів. Ви **ПОВИННІ** опрацювати визначену літературу, інакше Вам не буде про що говорити, і це створить дискомфорт для усіх нас. Аналіз текстів – це одна з найприємніших частин у гуманітарній освіті, тому, будь ласка, приходьте підготовленими.

Дев'ять занять по 90 хвилин

13. Заняття 1. Інструменти для вивчення й обговорення культури

Література:

- *Philipp Ther, "The Transnational Paradigm of Historiography and its Potential for Ukrainian History," in Grigory Kasianov and Philip Ther, *Ukraine: A Landscape of Transnational History* (2009), 81-114.
- *Robert Darnton, "Do Books Cause Revolutions?," *The Forbidden Best-sellers of Pre-Revolutionary France* (1996), 169-197.
- *Антон Чехов, *Скрипка Ротшильда*

Лекція: Культурний світ імперського штетлю

Alexander Granach, *There Goes a Man* (film clips)

Hassidism and Ukrainian Culture

Шолом-Алейхем, "On Account of a Hat": "high" and "low" goyish

Література:(Я маю ці статті, якщо Ви хочете, то спитайте будь ласка і я Вам їх перешлю!)

- *William H. Sewell, Jr., "The Concept(s) of Culture," in Victoria Bonnell and Lynn Hunt, eds., *Beyond the Cultural Turn* (1999), 35-61.

14. Заняття 2. Професіоналізація та націоналізація в імперіях

Література:

- * John D. Klier, "Exit, Pursued by a Bear: Russian Administrators and the Ban on Yiddish Theater in Imperial Russia," in Joel Berkowitz, ed., *Yiddish Theater: New Approaches* (Oxford: Oxford U Press, 2003), 159-174.
- * Seth L. Wolitz, "Forging a Hero for the Jewish Stage: Goldfadn's *Bar Kokhba*," *Shofar* 20/3 (Spring 2002), 53-65.

Лекція: Світ пізньоімперського міста: Лемберг і Київ

Шолом-Алейхем, Касриловке, Ехупец

Чириков, *Евреї* и погромы 1905 года

Театр коруфеїв: Садовський, Заньковецька, Кропивницький, Саксаганьський

The Gimpel Theater in Lemberg

Руська Бесіда

Esther Rokhl Kaminska and the Yiddish Art Theater

Klezmer and Klezmerim

Література:

- *Ostap Sereda, "Nationalizing or Entertaining? Public Discourses on Musical Theater in Russian-ruled Kyiv in the 1870s and 1880s," in S. O. Mueller, P. Ther, J. Toelle, G. z. Niden, *Oper im Wandel der Gesellschaft. Kulturtransfers und Netzwerke des Musiktheaters im modernen Europa* (Wien 2010), 33-58.
- Ezra Mendelssohn, *Painting a People: Maurycy Gottlieb and Jewish Art* (Hanover, 2002).
- Amelia Glaser, *From the Shtetl Fair to the Petersburg Bookshop* (Evanston: Northwestern University Press, 2012)

- Jeffrey Veidlinger, *Jewish Public Culture in the Late Russian Empire* (Bloomington: Indiana University Press, 2009)
- Natan Meir, "Jews, Ukrainians and Russians in Kiev: Intergroup Relations in Late Imperial Associational Life," *Slavic Review* 65, no. 3 (2006), 475-501.
- Hugo Lane, "The Ukrainian Theater and the Polish Opera: Cultural Hegemony and National Culture," in *Harvard Ukrainian Studies* 24 (Lviv: A City in the Crosscurrents of Culture, 2000), 149-170.

15. Заняття 3. Війна і модернізм

Література:

- *Ken Moss, *Jewish Renaissance in the Russian Revolution* (Cambridge, Harvard University Press, 2009), 1-22.
- *Ганна Веселовська, *Український театральний авангард* (Київ: Фенікс, 2010), 17-40.

Лекція: Прорізна, 19 і множинність модернізмів

Kultur-Lige and the Jewish Culturalists
Лесь Курбас і Молодий театр
Juliusz Osterwa and Stanisława Wysocka
Chagall and the Yiddish Theater

Література:

- Олег Ільницький, *Український футуризм (1914 - 1930)* (Львів: Літопис, 2003).
- Myroslava Mudrak, *The New Generation and Modernism in Ukraine* (Ann Arbor: UMI Research Press, 1986).
- Maxim Tarnawsky, *Modernists, Marxists and the Nation: The Ukrainian Literary Discussion of the 1920s* (Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, 1992).
- Irena Makaryk and Virlana Tkacz, eds., *Jubliant Experimentation: Modernism in Kyiv* (Toronto: University of Toronto Press, 2009).
- Harsha Ram, "Modernism on the periphery: Literary life in post-revolutionary Tbilisi," *Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History* 5/2 (Spring 2004), 367-382.

16. Заняття 4. Нові нації.

Література:

- *Michael Steinlauf, "Mark Arnshteyn and the Polish-Jewish Theater," in Yisrael Gutman, Ezra Mendelsohn, Jehuda Reinharz, and Chone Shmeruk, eds. *The Jews of Poland between Two World Wars* (Hanover: University Press of New England, 1989), 399-411.
- *Chone Shmeruk, "Hebrew-Yiddish-Polish: A Trilingual Jewish Culture," *The Jews of Poland between Two World Wars*, 285-311.
- *Олена Боньковська, *Львівський театр товариство "Українська Бесіда"* (Львів: Літопис).
- *Timothy Snyder, *Sketches from a Secret War: An Artist's Mission to Liberate Soviet Ukraine* (New Haven: Yale University Press)

*Natan Gross, "Mordechai Gebirtig: The Folk Song and the Cabaret Song," *Polin* 16 107-118.

Лекція: Культура меншин в міжвоєнній Польщі

An-Sky, *The Dybbuk* (film clips)

Artur Gold, Jerzy Peterburski, Henryk Wars, Marian Hemar
"Ostatnia niedziela" and "Утомлённое солнцем"

17. Заняття 5. Нова імперія

Література:

*Yohanan Petrovsky-Shtern, *The Anti-Imperial Choice: The Making of the Ukrainian Jew* (New Haven: Yale University Press, 2009), 1-23.

*Anna Shternshis, *Soviet and Kosher: Jewish Popular Culture in the Soviet Union* (Bloomington, IN, 2006), 106-142.

Лекція: Радянська національна політика та культурний обмін

Література:

*Mayhill Fowler, "Yiddish Theater in Soviet Ukraine: Re-Thinking Ukrainian-Jewish Relations in the Arts," *Ab Imperio* 2011/3 (Winter 2011).

*David Shneer, *Yiddish and the Creation of Soviet Jewish Culture* (New York: Cambridge University Press, 2004).

*Jeffrey Veidlinger, *The Moscow State Yiddish Theater: Jewish Culture on the Soviet Stage* (Bloomington: Indiana University Press, 2006).

*Ber Boris Kotlerman, *In Search of Milk and Honey: The Theater of Soviet Jewish Statehood, 1934-1949* (Bloomington: Slavica, 2009).

*Ірена Ріма Макарук, *Перетворення Шекспіра: Лесь Курбас, український модернізм та радянська культурна політика* (Київ: Ніке Центр), 2010.

Заняття 6. Міська культура і міжвоєнний період: танго на їдиші?

Немає читання. Лише лекція і дискусія

Movies: Yiddish Film in the Soviet Union and Interwar Poland

Tango in Yiddish and Ukrainian

Bohdan Weselovsky

Renata Bogdanska, Iryna Jarosiewicz, Irena Anders

Only in Lviv, Tylko we Lwowie, Ждём Вас во Львовe, Тільки у Львові

Moshe Beregovski and Klezmer

Films: *Еврейское счастье, Беня Крик, Yidl mit a Fidl*

18. Заняття 7. Війна і Холодна війна

Література:

*Irena Makaryk, "Wartime Hamlet," *Shakespeare in Socialism and Communism* (University of Toronto Press), 2009, 119-135.

Лекція: Мистецтво в театрі війни

Frontline Culture

DP Camps

Theater in the Ghetto

Tashkent

<http://www.blavatnikarchive.org/archives/1873> (songs)

Література:

*Turkov, Y. "Teatr un kontsertn in di getos un kontentratsye-lagern." In I. Manger, Y. Turkov, M. Perenson eds., *Yidisher teater in eyrope tvishn beyde velt-milkhomes*. New York: Altveltlekhn yidishn kultur-kongres.

<http://holocaustmusic.ort.org/music/>

*Естер Маркиш, *Столь долгое возвращение* (Тель-Авив, 1989).

19. Заняття 8. Великі історіографії / Дискурси

Література:

*Seth L. Wolitz, "Vitebsk versus Bezalel: A Jewish Kulturkampf in the Plastic Arts," in Zvi Gitelman, ed., *The Emergence of Modern Jewish Politics: Bundism and Zionism* (2003), 151-177.

*Yuri Slezkine, *The Jewish Century* (Princeton: Princeton University Press, 2004), 4-40.

Лекції не буде, тільки обговорення ключових праць

Література:

*Myroslav Shkandrij, *Jews in Ukrainian Literature: Representation and Identity* (New Haven: Yale University Press, 2009), 1-9, 213-237.

20. Заняття 9. Зіткнення, обмін, присвоєння після комунізму

Література:

*Anna Shternshis, "White Piano in a Shtetl: Material Culture and Ethnic Identity in the Post-Soviet Jewish Urban Community," *Jewish Social Studies*, 16/2 (Winter 2010), 111-126

*Serhy Yekelchuk, "What is Ukrainian about Ukraine's Pop Culture?: The Strange Case of Verka Serdutchka," *Canadian-American Slavic Studies* 2010 44/1-2, 2-17.

Лекція : Нові можливості

Lisova pisnia at Les Kurbas Theater in Lviv

Tevye-Molochnyk in Kyiv, Warsaw, and the World

Tadeusz Slobodzianek, *Nasza Klasa*

Natalia Vorozhbit, *The Grain Store*

Mariana Sadovska, Odessa Underground songs

<http://www.jewishmuseum.org.pl/pl/cms/-uwaga-dzialania-w-pamieci/>

Література:

*Caroline Humphrey, ed., *Post-Cosmopolitan Cities: Explorations of Urban Coexistence* (2012), 1-16.

- *Adriana Helbig, "On Stage Everyone Loves a Black: Afro-Ukrainian Folk Fusion, Migration, and Racial Identity in Ukraine" *Current Musicology* 91/1 (Spring 2011), 7-24.
- *Laura Adams, "Invention, Institutionalization, and Renewal in Uzbekistan's National Culture," *European Journal of Cultural Studies*, 2/3 (1999), 355-373.